

ELECCIONS AL PARLAMENT DE CATALUNYA 2003

PROGRAMA ELECTORAL

ELS CONDICIONANTS DE L'ECONOMIA DE CATALUNYA

L'economia catalana ha estat de les que ha registrat un comportament més dinàmic els darrers anys en el conjunt de les regions europees. La intensitat i la qualitat del creixement real de la nostra economia ha acostat Catalunya a la mitjana europea en termes de PIB per habitant. Les darreres dades publicades demostren que Catalunya ha estat la segona regió europea que ha registrat un creixement més important, la vuitena que ha aportat més riquesa al conjunt de la unió Europea i ja representa el 1,6% del PIB comunitari. Al mateix temps, Catalunya aporta una quarta part del creixement de tot l'estat, convertint-se en la Comunitat Autònoma que més contribueix a la seva riquesa, i el nivell de la renda per càpita catalana ha registrat un augment les darreres dècades que l'ha situat en estàndars europeus.

Malgrat el retard històric, els analistes continuen indicant que Catalunya compleix amb força bona nota la majoria de condicions que es necessiten per a què l'economia d'un país tingui una taxa de creixement econòmic elevada. La creixent activitat exportadora i l'augment de la rendibilitat de l'empresa ho indiquen. La quota exportadora ha passat del 27% (1993) al 43%. Hi ha una gradual substitució del mercat interior per l'exterior. Han emergit en pocs anys centenars de multinacionals de butxaca. I el comerç i el turisme formen un teixit prou important per abordar els reptes que hi ha a l'horitzó: la voracitat dels grans grups distribuïdors i l'esgotament d'un model bassat únicament en el turisme de sol i platja. L'agricultura especialitzada i el complex agroalimentari són un dels pilars econòmics, amb reptes pendents com la major aposta per les D.O i la qualitat, i els impactes ambientals inaguantables d'una ramaderia com la porcina.

Catalunya compta, en sintonia amb les regions de la Unió Europea, amb una estructura econòmica molt terciaritzada, però conserva una important base industrial, que l'any 2000 creà el 29,1 % de la riquesa generada pel país i que condiciona de forma molt clara les principals magnituds (PIB, ocupació, renda, etc.) que caracteritzen el cicle econòmic. La indústria catalana produí, l'any 2000, el 30,9 % de tota la producció industrial de l'estat espanyol i el 26,8 % de les exportacions del mateix estat. Malgrat el notable dinamisme manifestat, en la darrera dècada, per les empreses industrials a Catalunya, els experts han assenyalat –a més dels problemes de tipus conjuntural– un seguit d'aspectes estructurals que llastren les seves possibilitats futures. L'aspecte més important és l'escàs posicionament estratègic de Catalunya en els sectors més innovadors, fruit d'una insuficient despesa en recerca i desenvolupament (R+D).

Amb l'aprovació de la llei d'equipaments comercials de l'any 2000 i el corresponent Pla Territorial Sectorial d'Equipaments Comercials (PTSEC, 2001), ERC va impulsar un nou marc per a les implantacions comercials que potenciava el model comercial català –basat en PIMES autòctones, establertes en trama urbana i amb elevada densitat d'establiments–, i garantia la suficiència i diversitat d'oferta per al consumidor, així com la lliure competència entre formats i ensenyas comercials. Es tractava d'una intervenció necessària per al redreçament d'un sector tradicional i estratègic, en tant que columna vertebral de la distribució de mercaderies i renda, de la nostra economia i de la nostra configuració urbana, molt malmès en anys anteriors per la proliferació de equipaments perifèrics, descontrol de les implantacions i un procés de concentració comercial que posava en perill la llibertat d'elecció i de competència. El govern de l'estat, esperonat per les grans empreses de distribució, ha envaït les competències exclusives de la Generalitat en

diverses matèries (horaris comercials, planificació del sector...) per tal d'impulsar mesures favorables al trencament de l'equilibri entre les diverses fórmules comercials.

La terciarització i internacionalització han configurat el turisme com una de les activitats centrals de l'economia catalana, la qual rep anualment prop de 32 milions de turistes que generen uns ingressos d'uns 9.000 milions d'euros, amb dades de l'any 2000. Un potencial d'oferta plural i atractiu han fet que Catalunya ocupi la posició 16 en el rànquing internacional de destinacions.

El sistema financer, per últim, és un sector estratègic per al desenvolupament econòmic de qualsevol país, ja que és a través seu com es canalitza l'estalvi dels diferents agents econòmics cap a, entre d'altres, la inversió. Les caixes d'estalvis tenen a Catalunya com la regió de referència a l'Estat espanyol: a Catalunya es concentren el 25,03% dels dipòsits del conjunt de totes les caixes d'estalvis espanyoles, el 24,32% dels crèdits i el 24,26% de les oficines. Per altra banda, el pes de les caixes dins del conjunt del sistema financer (bancs, caixes i cooperatives) és més alt a Catalunya que a la resta de l'Estat: la quota de crèdit de les caixes a Catalunya és del 51,6% el 1999 (quan a l'Estat és del 41,9%), la quota de dipòsits del 67,6% (a l'Estat 50,8%) i la quota d'oficines del 61% (a l'Estat del 47%). Les caixes d'estalvis, en ser les principals entitats per les que es canalitza l'estalvi dels catalans i catalanes (al voltant de la meitat de l'estalvi personal del país) i per la seva tradició i arrelament històric al nostre territori, han de tenir una legislació molt més acord amb la seva realitat.

Hi ha doncs un teixit tupit socioeconòmic que, amb alguns dèficits estructurals superables, es desenvoluparia raonablement bé en el lliure mercat sempre i quan la societat catalana fos autocentrada. Catalunya segueix rebent una inversió estatal per sota del que ens correspondria pel nostre pes poblacional (els darrers vint anys amb prou feines arriba a l'11% del total), té un dèficit fiscal, en relació a l'estat espanyol, que fluctua al voltant del 10 % del seu PIB; tot i suportar un esforç fiscal per sobre la mitjana estatal rep una despesa pública per part del conjunt de les administracions del 28% del PIB mentre la mitjana espanyola és del 42% i la de la UE del 48%) i ha de fer front a un cost de la vida més de nou punts per sobre la mitjana estatal. És doncs en el vessant sociopolític on les bones perspectives econòmiques de l'àrea privada són posades en qüestió. És l'heterodeterminació en els àmbits que es mouen a l'entorn d'allò públic, el que hipoteca Catalunya.

L'important creixement de Catalunya ha estat possible gràcies a un sobreesforç de la nostra societat que ha hagut de combatre un manca evident d'infraestructures, ha hagut de patir un dèficit fiscal històric del tot espoliador, ha hagut de suplir un sector públic del tot discriminador i ha de fer front a un cost de la vida superior a la mitjana espanyola; un conjunt d'obstacles que han generat el que ha estat qualificat –encertadament– com a societat “estressada”. Aquest creixement sòlid i robust de la renda i la riquesa del país s'ha produït a un cost considerable en termes de benestar ja que no ha s'ha aprofitat per assolir-ne una millor redistribució de la renda familiar, ni una millor provisió de serveis públics de qualitat.

El manteniment d'aquesta situació en els propers anys, erosionarà de manera important les bases d'aquest creixement així com la cohesió social necessària per assegurar el benestar dels seus habitants, tant dels actuals com dels que vinguin en el futur.. En bona mesura, la població ja comença a notar els efectes nocius d'aquest poc suport per part del sector públic, principalment de l'estatal (peatges per l'accés a infraestructures bàsiques, manca de serveis públics de suport familiar, accés problemàtic als serveis sanitaris, preus de l'habitatge excessius, pensions insuficients per al cost de la vida...).

Un exemple clar, en l'àmbit estrictament econòmic, és el fenomen de concentració espacial de les seues empresarials potents que s'està donant a l'estat espanyol; si s'examinen les 500

primeres empreses de l'estat per volum de facturació, entre 1985 i 2000, Madrid ha guanyat 25 seus i Catalunya n'ha perdut 8. La dependència política de Catalunya vers l'Estat espanyol està produint una fugida dels sectors estratègics, els quals cada vegada més instal·len els seus centres de decisió lluny del seu lloc d'origen, especialment a Madrid. Aquests sectors situen els seus centres de decisió lluny de Catalunya, perquè senzillament busquen aquelles localitzacions més idònies per a la presa de decisions. Podem afirmar que la concentració del poder econòmic al voltant del poder polític és avui una realitat.

És evident que els sectors procedents dels antics monopolis públics que s'han privatitzat, ho han fet sense una autèntica liberalització i en canvi atraient a Madrid els centres de decisió, comercialització i recerca. Catalunya, com també altres territoris, s'han vist perjudicats doblement. D'una banda perquè, en no existir competència en el sector dels serveis, una estructura de Pimes com la nostra i amb una societat de cost de la vida alt, per culpa dels peatges viaris, escolars i sanitaris que hem de pagar els ciutadans per manca d'oferta pública, ens veiem obligats a pagar car per unes prestacions que tenen poc nivell de qualitat. Parlem, entre d'altres, de l'inevitable sector elèctric o en l'obstrucció de Telefònica al desplegament de la banda ampla que faria caure en picat els beneficis que obté de la telefonia clàssica, abaratint aquesta. De l'altra banda, perquè amb la centralització de les seus d'aquestes empreses que actuen en sectors regulats o per concessió administrativa, es desplacen cap a Madrid els llocs de treball més qualificats i els centres derivats destinats a expansió internacional o bé a recerca. L'allunyament del mercat real de consumidors de les seus d'aquestes oligoempreses les irresponsabilitza davant d'aquests; i només cerca la proximitat física amb el poder polític, amb els passadissos d'aquest poder on s'aconsegueixen els favors. És doncs en el sector de l'economia fora del lliure mercat on Catalunya i els països de la Corona d'Aragó tenen els seus primers problemes. Sectors regulats, concessionaris, fornidors de béns i serveis, exmonopolis públics que es mouen en funció d'allò que decideix el poder polític. I aquest, en un estat de concepció jacobina i criptocentralista, rau a la capital.

La reduïda dimensió del sector públic català, la seva atrofia artificial, constitueix un altre dels grans problemes econòmics. L'indicador de despesa pública en relació al PIB a Catalunya (28,48%, any 98) està 20 punts per sota la mitjana europea (48,4%) des d'Itàlia i Àustria (50,9%), passant per Bèlgica, França, Dinamarca, Finlàndia, fins a Suècia (62,5%); essent l'indicador de la pressió fiscal lleugerament per sobre la mitjana europea. La despesa pública feta pel conjunt d'administracions està doncs, clarament per sota dels estàndards europeus; d'aquesta només el 25% és aportació de l'Estat. Això provoca un pes elevat del sector privat. Paguem impostos de socialdemocràcia i rebem despesa pública de país ultraliberal. Aquest sector públic atrofiat, amenaça a la nostra cohesió social i a la competitivitat.

El creixement de Catalunya, dels Països Catalans i l'Aragó es fa sobre les pròpies espatlles dels seus ciutadans i ciutadanes, no de l'aportació pública estatal, apostant per la natalitat baixa, pel treball de tota la família, i per la injecció migratòria a curt termini que pot suposar alguns inconvenients a mig termini. Patint sempre un cost de la vida més elevat que la mitjana espanyola i un sector públic coix. Els símptomes que indiquen la malaltia de l'atrofia del sector públic, provocada pel virus del dèficit fiscal i la dependència, són el peatge i l'estrès social. Els costos d'accés a les prestacions públiques per escasses, obliga a substituir-les per privades, de peatge. I el ritme a què obliga l'esforç suplementari té efectes sobre la manca de temps familiar; això vol dir un índex de Benestar familiar baix.

Alguns exemples. Si a Europa hi ha 60.000 kms d'autopista, només 18.000 són de peatge, la majoria a Itàlia, França i Espanya; i dins de l'Estat concentrats a Catalunya i els Països Catalans. Només amb els recursos públics que han hagut d'injectar les administracions a aquest model de pillatge s'haguessin construït totes les autopistes gratuïtes. A Catalunya la part de salari que s'ha

de dedicar a habitatge és un 20% superior a la mitjana. El cost de vida és sempre més alt que la mitjana espanyola per ensenyament, sanitat, lloguers. Mentre els salaris estan 4,8 punts per sobre, els lloguers són 29 punts per sobre. Hom paga també el preu més alt de l'aigua (duplica el de la major part de les C.A.). En ensenyament, la despesa pública a Catalunya és el 3,37% del PIB, a Espanya del 4,7 i a la UE del 5,48%. En Universitat: la despesa privada en ensenyament superior respecte el PIB és del 0,27%, a la UE és del 0,13%. Les beques són el 0,09 del PIB, front el 0,27% de l'OCDE. Tot plegat imposa un model dual d'escola: pública per pobres i immigrants, concertada per a autòctons benestants. En el camp de la sanitat, hom gaudeix d'un nivell d'eficiència aparent elevada, a costa d'un cert grau de frustració o demanda insatisfeta en les aspiracions de serveis sanitaris d'una societat amb el nivell de renda de la catalana i per la prohibició estatal de la diferenciació en despesa per càpita. La despesa sanitària pública i privada a Catalunya equival al 6,5% a Espanya el 5,8%. El finançament sanitari públic és el 4,7% del PIB, a Espanya és del 5,8%.

Els qui defensen la Catalunya de peatge utilitzen els arguments decimonònics sobre la capacitat catalana d'iniciatives al marge de l'Estat. Però, històricament, l'iniciativa privada com a substitució de l'acció pública no es va generar amb finalitats principal de negoci, sinó per necessitat i vocació social: Caixes de pensions per a la vellesa i l'estalvi dels treballadors i capes populars, les mútues que substituïen l'absència de la Seguretat social, les cooperatives de consum i de producció on el mercat no funcionava o funcionava a favor de l'exclusió. Infraestructures culturals del país sorgides de la iniciativa civil com el Liceu o el Palau de la música i fins i tot les primeres autopistes de peatge com a pal·liatiu als retards de l'Estat. Es dona, doncs, la paradoxa estructural que aquells instruments endegats per a obtenir serveis que no proporcionava l'Estat, quan aquest quedava lluny del model del Welfare, ara són reciclats per gestionar la privatització forçada que imposa a Catalunya el dèficit fiscal per part de l'actual Estat del benestar espanyol- malestar de Catalunya. Els grups socials que usufructuen dels beneficis que comporta la sobredosis de sanitat privada, escola concertada, autopistes de peatge, cultura de pagament, aquells que controlen els grups que subministren serveis privatitzats en un país amb escassetat de públics, a voltes, esdevenen els principals aliats del model de dependència.

La revigorització de la societat civil i la independència de criteri de la nostra intel·lectualitat posada al servei dels interessos de la majoria de Catalunya, des d'anàlisis *globals*, amb visió universal però autocentrats, hauria de permetre posar les bases per al replantejament de l'estatus polític de Catalunya. Si els nostres problemes estan vinculats a decisions pressupostàries estem parlant de política. És el govern de Madrid el qui decideix les prioritats inversores que marginen Catalunya; és el Govern de Madrid que sistemàticament ha concebut un model d'infraestructures radial per a major glòria d'una capital que es vol l'única finestra de la península al món. Madrid com a palanca única i filtre a la nostra internacionalització. No estem doncs danat d'un simple problema de dèficit fiscal i de mal finançament autonòmic. Ens trobem davant la manca de poder polític per a decidir sols quines són les nostres prioritats.

Catalunya requereix, doncs, poder instrumentar polítiques econòmiques pròpies que li permetin decidir sobre les grans infraestructures convenients i realitzar accions de tipus microeconòmic per a garantir el creixement futur, el benestar i reduir les desigualtats. Però aquestes competències manquen en l'Estatut i, a la vegada, el govern de la Generalitat ha estat poc ambiciós a l'hora d'esprèmer aquelles que té. En qualsevol cas, i tenint en compte que entre les prop de 80 competències que es reclamen des de la part catalana i les cinc que reconeix la part espanyola n'hi ha un futimer de l'àmbit socioeconòmic, està clar que aquesta polèmica és sobrera. Quan la distància en la interpretació d'un text va de 5 a 80 és que el text no serveix. Cal reescriure'l. Cal doncs, la modificació de l'Estatut per tal que Catalunya assumeixi competències d'Estat. Estat unit, federat o confederat, o Estat lliure, com el de Baviera al si de la RFA. I en aquest marc, una societat dinàmica com la catalana trobaria per fi un govern capaç de moure's amb rapidesa i

intel·ligència en el tempestuós mar de la globalització. Multitud d'analistes assenyalen que són els Estats petits els que tenen més oportunitats en un món globalitzat.

Però l'Estatut no necessita modificar-se només per a resoldre un impossible contenciós sobre competències, especialment de l'àmbit econòmic. Es necessita modificar perquè quan va ser redactat ni tan sols s'havien plantejat alguns canvis i els reptes subsegüents que avui dia són determinants per al nostre futur: l'arribada de la immigració extracomunitària, la revolució de les noves tecnologies i l'establiment de la unió monetària i l'ampliació cap a l'est de la Unió Europea.

En el cas de la immigració, els efectes socioeconòmics del fenomen són clars. Hi ha una dimensió de mercat laboral. La baixa natalitat producte d'un estat del benestar avar amb les unitats familiars comporta demanades no cobertes en l'àmbit econòmic. Però aquí convé que Catalunya defineixi un model: o es va al creixement quantitatiu basat en mà d'obra barata i si cal en negre, o cap a un creixement qualitatiu amb alt valor afegit i amb mà d'obra qualificada. La política migratòria s'ha de definir en funció de la tria. Però difícilment podrem definir res mentre les competències estiguin seccionades: per la Generalitat i els ajuntaments, l'acollida, per l'Estat, els fluxos migratoris. Una política integral d'immigració ha d'unir sota un únic comandament el control dels fluxes, l'acollida i la política d'integració. Això sol ja justificaria modificar l'Estatut.

Les noves tecnologies seran determinants en la supervivència no només econòmica de les nacions, sinó, fins i tot, de la seva identitat. Sense recuperar la iniciativa en aquest camp Catalunya pot restar com un suburbi del mercat que unifica el castellà.

Finalment, l'ampliació de la UE a l'Est situarà sobre la taula d'una manera més descarnada el greuge comparatiu de les nacions sense estat com Catalunya amb un pes demogràfic i territorial superior o igual a la immensa majoria dels futurs 25 estats de la Unió, i amb un pes econòmic encara més superior, i que no tindran ni veu ni vot en les institucions on es decidiran les polítiques europees comunes. Malta amb 400.000 habitants podrà discutir de política turística directament en el Consell de ministres, Catalunya; Balears o València, primeres potències turístiques, hauran de veure's representades per un ministre que hom no sap si defensarà els propis interessos o els de Madrid, d'Andalusia o de la cornisa cantàbrica, o cap d'ells per contradictoris.

La dependència política acaba essent un llast no només per la presència a la U.E, sinó per la necessitat d'adaptar-se a un món globalitzat. Les regions més dinàmiques dels sud d'Europa apunten cap a la implantació en els mercats dels països de l'est d'Europa i el Magrib, a diferència de Catalunya, on el llast imperial espanyol i la política dissenyada als despatxos de Madrid, ens vol arrossegar cap a Amèrica, un mercat que si bé cal tenir en compte, és una zona allunyada i més fàcil d'acabar sota dependència nord-americana. Mentrestant aquí, algú hauria d'explicar als estalviadors catalans en fons d'inversions de la Caixa i de les altres entitats d'estalvi, perquè, directament a través de les seves empreses controlades, o a través del joc de l'IBEX, ens embarquen, prioritàriament, en la placa continental hispanoamericana, sotmesa periòdicament a moviments sísmics incontrolables, i no ho fan a la placa europea.

Però, fins i tot, en aquest camp de la internacionalització hi ha un abisme entre els àmbits on es mouen les empreses dels sectors regulats a redós de la consigna política espanyola i aquells on es mouen les pimes catalanes que decideixen lliurement. Només cal veure els mapes de la internacionalització per adonar-se de l'aposta europea de la pime catalana i l'aposta americana de l'empresa expública espanyola, actuant al dictat del govern central. O bé és al revés?. Espanya, doncs, és un veritable obstacle polític que s'aixeca entre Catalunya i el món.

Ara ens calen noves generacions i nous sectors socials per a fer front als reptes i a les amenaces que patim. En el moment en què Espanya ja no és un mercat acotat per als empresaris catalans que es mouen en els sectors no regulats, les noves generacions d'emprenedors cada cop giraran més l'esquena a un Estat que és més un obstacle que una ajuda per als seus objectius. Emprenedors que han de sortir amb una base cultural més forta, de les universitats catalanes, havent voltat món, fent masters o en intercanvis Erasmus. Nous emprenedors als qui caldrà oferir capital per als seus projectes si el món financer d'aquí surt d'una vegada de l'àmbit rendista on està instal·lat..

Ens calen, també, nous horitzons. Una Catalunya inserida de ple en l'economia del coneixement descobrirà necessàriament l'economia de la identitat. Catalunya com a gran cluster té el principal valor en la identitat de la seva gent, els valors de l'esforç i del treball, la seriositat. Però economia de la identitat no és només un concepte en el camp dels intangibles. Estem parlant de turisme, d'agroalimentari, d'indústries culturals i de l'oci motors essencials d'un país que aposti també pel terciari. El paisatge de la memòria tant present en les rutes turístiques d'arreu d'Europa des d'Islàndia a Escòcia, des de França a Itàlia, té encara aquí un paper marginal fruit de l'autoodi i de la colonització mental que campa en la classe dirigent política majoritària. El sector agroalimentari que ha demostrat, en el cas del cava –lamentablement també espanyolitzat com a espai i lingüísticament– com la D.O, la qualitat, la diferenciació del producte és el millor antídote a les amenaces del mercat global. I en el camp de les indústries culturals, el paper internacional de les companyies de teatre catalanes o la indústria dels dibuixos animats, capaç d'universalitzar un producte local com "Les Tres bessones", indica quin és el camí on trobarem les oportunitats. Essent originals, que vol dir tornant als orígens.

Un altre canvi d'horitzó és el territorial. Passa pel redescobriments de l'espai geoeconòmic, geocultural i geopolític de l'antiga Corona d'Aragó. El recent estudi encarregat pels Parlaments de l'antic Aragó posen en evidència l'important pes dels nostres territoris en l'Estat espanyol: 34% del PIB, 42% de les importacions quasi la meitat de les exportacions i un comerç interior que és més de meitat del conjunt de comerç amb la resta de Comunitats Autònomes. Aquest és el nucli dur, una veritable euroregió europea, que hauria d'estendre la seva influència a tot l'espai llatí central: Llenguadoc, Provença fins a les regions/nacions més dinàmiques del nord d'Itàlia: Piemont, Llombardia, Vèneto. Amb les possibilitats d'inversió, estalviant els errors baleàrics, a les illes de Còrsega i Sardenya. I amatents a l'evolució del Magrib on per raons demogràfiques, d'estabilitat política, de futur turístic i de deslocalització controlada hauríem de cercar interlocutors entre les élites professionals democràtiques.

Però per a què es puguin plantejar els nous horitzons territorials, l'economia de la identitat tiri endavant i per a què els valors que conformen el nostre principal capital intangible no trontollin cal superar la temptació de que Catalunya esdevingui una societat provinciana, amb unes élites que es limiten a surar amb els rèdits que dona l'administració de la nostra dependència, amb els beneficis que donen els nostres múltiples peatges. Cal, doncs, substituir una classe subalterna i que, en no ser dirigent, esdevé fonamentalment dominant, per una nova classe emergent d'emprenedors, professionals, acadèmics que mentalment ja siguin lliures, capaços, per això, de recuperar una direcció autocentrada dels destins de Catalunya, com varen fer aquella burgesia il·lustrada a principis del XX i aquella classe menestral i treballadora els anys 30. Una classe que es mereixi el nom de dirigent perquè pensa localment, i actua globalment, i a l'inrevés, pensa globalment i actua localment.

De fet, si una cosa queda clara és l'enorme cost de la dependència; així com l'autolimitació en l'acció de la classe política al davant de les institucions catalanes. Però els estrangulaments econòmics i socials que aquesta situació ens imposa només es solucionaran superant els condicionants socials i polítics interns. No és brandant el victimisme amb la seva conseqüent

passivitat, no és amb l'espantall de l'enemic exterior que hom ho aconseguirà. Sinó promovent els canvis interns a la societat catalana que han d'ajudar a bastir una nova gran majoria social a favor de la justícia i la llibertat.

És per això que ERC proposa un seguit de mesures que han de contribuir, a mig termini, a superar els cinc principals reptes de futur de l'economia catalana:

1. Consolidar Catalunya i Barcelona com a nucli d'una euroregió de 15 milions d'habitants, superant el model radial de les relacions econòmiques en l'estat espanyol: impulsar la creació de les infraestructures necessàries per a vertebrar l'euroregió de l'arc mediterrani (EURAM) com a espai socioeconòmic en xarxa del qual Catalunya ha d'esdevenir el motor i espai d'intercanvi principal.
2. Configurar un sector públic al servei del país i les persones: ens cal assolir un sistema de finançament de les administracions públiques catalanes que redueixi de forma significativa el dèficit fiscal que pateixen els ciutadans i les ciutadanes, un sistema que atorgui, alhora, les competències sobre els aspectes centrals de les nostres institucions. L'objectiu de disposar de majors recursos econòmics pel sector públic català ha de servir, en primer lloc, per a configurar una administració al servei de les persones, per a garantir un sistema de benestar social català que permeti a tothom –i principalment als sectors més desfavorits– l'accés a uns bens públics de qualitat i a unes prestacions públiques equitatives i amb un poder adquisitiu just, i facilitar els instruments de defensa dels drets dels consumidors i les consumidores. Una administració, també, més simple, àgil, eficaç i transparent en les seves relacions amb els ciutadans i les ciutadanes, alhora que més implicada en el desenvolupament econòmic i el benestar del país.
3. Afavorir el desenvolupament del capital humà de Catalunya: l'objectiu prioritari de l'acció pública ha de ser l'assoliment d'una ocupació plena i de qualitat, aprofitant el potencial del teixit bàsic de petita i mitjana empresa del país i de la capacitat emprenedora de la seva gent. Ens cal establir un nou marc per a l'ocupació a Catalunya, l'espai social català, que ha de permetre conciliar la vida laboral i la personal, facilitar les condicions d'accés al mercat de treball de tothom que vulgui incorporar-se, reduir la precarietat en les contractacions, augmentar la seguretat i higiene en les condicions laborals, assimilar les condicions de protecció social de tots els treballadors i treballadores amb independència de la seva fórmula jurídica, i acollir en condicions d'igualtat i justícia les persones que arriben al nostre país amb l'objectiu de treballar per a millorar les seves condicions de vida. L'espai social català ha de configurar també un marc de formació professional integral que unifiqui els criteris d'assignació dels diferents recursos existents (formació reglada, ocupacional, continua, etc.) i impulsi una capacitació permanent de les persones al llarg de tota la seva vida activa, així com l'equilibri territorial mitjançant l'adequació de capacitats professionals i teixit econòmic sobre el territori.
4. Impulsar un teixit productiu competitiu, innovador, obert al món i arrelat al territori: el sector públic català ha d'impulsar una política decidida de suport al sector industrial per tal de millorar la seva competitivitat en un entorn global, amb una aposta clara per la innovació tecnològica i la recerca com a pilars fonamentals del futur industrial del país, consolidar i millorar el suport a la creixent internacionalització de les empreses catalanes, orientant el procés amb criteris propis. La política industrial ha de ser utilitzada, també, com a instrument bàsic de l'equilibri territorial de Catalunya, afavorint l'arrelament i desenvolupament de les activitats allà a on trobin les economies externes més favorables, garantint la multiplicitat i diversificació de polaritats i sectors de

desenvolupament i minimitzant els impactes traumàtics dels processos de desinversió industrial. La Generalitat ha de prestar una atenció especial al desenvolupament del model comercial propi de Catalunya, així com al sector financer, amb unes especificitats molt clares en relació a altres models existents a l'estat espanyol, afavorint el seu creixement i impulsant la seva implicació, com a sector instrumental, en el desenvolupament econòmic i social del país.

5. Enfortir l'economia de la identitat i la qualitat impulsant de la marca Catalunya Turisme i de les marques incloses en el seu àmbit territorial com a producte diferenciat i reconegut en els principals mercats emissors internacionals fonamentant la promoció turística interior i exterior en la pròpia identitat cultural, històrica i territorial; garantint el finançament i la implicació de tots els actors institucionals, econòmics i socials en les inversions per tal de promocionar i desenvolupar el turisme; consolidar l'activitat agrària sobre la base d'una empresa familiar moderna, competitiva, respectuosa amb el territori i que garanteixi una producció d'aliments de qualitat.

ÀMBIT 1: SISTEMA DE FINANÇAMENT DE LES ADMINISTRACIONS PÚBLIQUES CATALANES

1. Diagnosi

El model de finançament de la Generalitat de Catalunya és fonamental per a l'avanç cap a quotes més altes de sobirania política i determinant per a la consecució d'un model de societat més just, igualitari i solidari.

Els successius fracassos en les negociacions del 1993 i del 1997 i l'encara curt acord del 2001, han limitat de manera evident el desenvolupament del nostre autogovern i han mantingut la dependència econòmica de Catalunya respecte un Estat al qual som la regió que més aportem. Aquesta situació s'estén, també, a les deficiències del sistema de finançament local.

Aquest fet, conjuntament amb la reiterada discriminació en la inversió pública per par de l'Estat a Catalunya, ha comportat l'existència d'un dèficit fiscal insòlit en el context europeu. Així, encara avui entre un 8 i un 10% del nostre PIB se'n va a les arques de l'Estat per a no tornar mai més. En altres paraules cada habitant de Catalunya paga cada any a Madrid 220.000 pessetes les quals l'Estat no retorna en forma de despesa pública o inversió.

2. Objectius

- 1) Avançar cap a la sobirania econòmica de Catalunya: millora del finançament i de la capacitat normativa sobre el sistema tributari.
- 2) Assolir major capacitat normativa sobre els aspectes centrals de l'economia que en l'actualitat encara resten en mans de l'Estat.

3. Mesures

- 1) Obtenir un règim fiscal o de finançament autonòmic que avanci de manera progressiva cap a un model foral i que, per tant, doti a Catalunya de major capacitat financera i normativa. **Defensem, l'establiment del Concert Cooperatiu com a part integrant del nou Estatut Nacional de Catalunya,** amb les següents bases:
  - a) Establiment del concert econòmic que implicaria que la Generalitat es convertís en l'única autoritat tributària a Catalunya i que, per tant, seria ella mateixa qui tindria la capacitat normativa, recaptatòria, de gestió i de control de la totalitat dels impostos pagats per els ciutadans i les ciutadanes del seu territori.
  - b) Establiment d'un fons de cooperació de caràcter transitori, amb una durada no superior als 10 anys, i que permetria assegurar l'estabilitat del sistema de finançament de la resta de CA. Aquest fons de cooperació, fixat en una quantitat màxima del 2,5 % del PIB

català, estaria destinat a cooperació en projectes de desenvolupament i de millora dels serveis públics als territoris de l'Estat menys desenvolupats.

- c) Establiment de la Quota (Cupo), és a dir la compensació o el pagament que farà Catalunya a l'Estat per a finançar les despeses que continua fent aquest en el seu territori.
  - d) Traspàs de l'Agència Tributària: la Generalitat passaria a ser, amb aquest model, l'única autoritat tributària a Catalunya.
  - e) Establiment de relacions bilaterals amb l'Estat per tal de negociar el conjunt de fluxos i ajustos financers entre ambdues administracions i per tal de garantir i definir l'abast competencial en termes fiscals de cadascuna d'aquestes administracions.
- 2) Plantejar la **reforma de l'actual marc competencial sobre els aspectes econòmics**, ja sigui via la negociació i el traspàs de competències (art. 150.2 de la CE), o via la reforma de la Constitució Espanyola i l'Estatut d'Autonomia de Catalunya:
- 2) Ampliació del marc competencial català en temes econòmics: marc laboral, seguretat social, benestar i protecció social, hisenda, fiscalitat, control de la competència, contractació administrativa, assegurances i mutualitats, sistema financer...
  - 3) Traspàs dels serveis estatals amb incidència econòmica i de les infraestructures: ports aeroports, autopistes, xarxa ferroviària, correus.
  - 4) Gestió pròpia dels programes i organismes públics o semipúblics de suport als sectors productius.

ÀMBIT 2: LES INFRASTRUCTURES

1. Diagnosi

Des de Romà Perpinyà (1932) fins a Josep Vicent Boira (2002), els experts han considerat Catalunya inserida, a efectes econòmics, en una regió europea que ha rebut diferents noms i ha estat delimitada amb una geometria variable en el temps. Avui sembla que l'aproximació més exacta d'aquesta zona és la que s'ha anomenat l'Euroregió de l'Arc Mediterrani (EURAM), integrada bàsicament pels territoris de l'antiga corona d'Aragó (País Valencià, Aragó, Illes Balears i Catalunya), amb l'afegit de la Catalunya Nord i part del Languedoc; un espai en el qual es donen unes relacions d'intercanvi comercial molt intenses, on apareixen complementaritats econòmiques d'un enorme potencial de futur i a on Catalunya es configura com a espai-rotula dels diferents territoris.

Una de les principals dificultats per a la consolidació de l'EURAM és el dèficit històric d'inversió pública en infraestructures que arrossega Catalunya, que fan que la dotació de capital públic del país amb prou feines arribi al 70 % de la que ens correspondria en funció del pes del nostre PIB en relació al del conjunt de l'Estat espanyol. Al llarg de la darrera dècada, la inversió pública en infraestructures a Catalunya ha tingut, com a mitjana anual, un dèficit d'1 % del PIB català respecte la inversió pública en la resta de Comunitats Autònomes de l'Estat, tres quartes parts d'aquest diferencial negatiu es deuen al dèficit d'inversió pública estatal i la resta a les mancances de l'acció inversora de la Generalitat. El futur no es preveu engrescador: si ara Catalunya disposa del 13 % de les infraestructures de l'Estat, després del desplegament de l'actual Pla Director d'Infraestructures del Ministeri de Foment (2003-2007) passarem a tenir el 12 %.

El progrés econòmic i social de Catalunya, la competitivitat i obertura al món del seu teixit econòmic, es veuen greument compromesos no només per la discriminatòria manca d'inversió pública estatal a Catalunya, sinó també pel manteniment i reforç d'un model radial, centralista i centralitzador, en la planificació i gestió d'aquestes infraestructures, un model que ha estat denunciat en diverses ocasions per organitzacions econòmiques del nostre país. Una bona mostra d'aquest model radial el tenim en el retard en les decisions i en la configuració mateixa de les grans infraestructures de transport i connexió amb l'exterior de l'EURAM: el port de València es transforma en port de Madrid, reforçant les connexions terrestres entre les dues ciutats, en lloc de configurar un corredor mediterrani, més natural i ajustat a la lògica econòmico-territorial; el TGV es preveu com a línia radial de connexió Barcelona-Madrid i en el futur València-Madrid, abans que com a sistema d'unió d'un arc mediterrani fins a França; l'aeroport de Barcelona es queda com a aeroport regional, atès que la funció de connectivitat intercontinental s'assigna a l'aeroport de Madrid

El cas de les vies d'alta capacitat és un exemple paradigmàtic d'aquesta situació. El model de vies d'alta capacitat a l'Estat és un model clarament dual: del total dels gairebé 10.000 quilòmetres de vies ràpides que hi havia a finals del 2002, els 2.300 d'autopistes de peatge es concentraven al nord, la vall de l'Ebre i la costa mediterrània, mentre que la resta del territori concentrava la pràctica totalitat de les autovies, molt sovint veritables autopistes gratuïtes.

El perquè d'aquest model del tot discriminador cal buscar-lo en dues raons. La primera, de caràcter històric, té a veure amb la situació i tamany del sector públic de l'estat espanyol en els primers anys de configuració de la xarxa viària d'alta capacitat a l'Estat, als anys seixanta del

segle XX. Davant la dificultat per assumir des del sector públic les inversions per a construir els primers trams, que havien d'estar situats en el corredor mediterrani, es va optar per donar la concessió a una empresa privada –amb un seguit de garanties públiques– que, per tal de recuperar la inversió, cobrés peatge. Aquesta solució es fonamentava en clars condicionants, locals, atès que el model fou força divers a Europa: mentre els països del nord optaven per unes infraestructures públiques pagades amb pressupostos, els països mediterranis varen haver d'optar pel model del peatge perquè no disposaven d'unes finances que en aquell moment hi poguessin fer front. Així del total de 60.000 quilòmetres de vies ràpides a Europa, només 20.000 són de peatge i d'aquests més de tres quartes parts es troben a França, Itàlia i l'Estat espanyol.

Ara bé, la segona raó que explica el model dual espanyol és molt més polític. Perquè només a l'Estat espanyol existeix una discriminació territorial tan evident, atès que quan el sector públic assoleix un volum suficient per afrontar aquest tipus de despesa, l'Estat va optar per dirigir el seu esforç inversor en autovies gratuïtes en d'altres indrets deixant que Catalunya i la resta de Països Catalans continuessin lligats al model del peatge.

Així, avui Catalunya per cada 1.000 km quadrats hi ha 21 quilòmetres de peatge (a Espanya 3,1) i 10,4 quilòmetres d'autovies gratuïtes (a Espanya 12,4) i l'any 2002 a Catalunya es varen recaptar el 42% dels ingressos de peatges del conjunt espanyol. A Catalunya dels 1.000 quilòmetres de vies ràpides que hi ha el 65% són autopistes de peatge i el 35% gratuïtes, mentre que a l'Estat el 80% són gratuïtes i només el 20% són de peatge. El greuge és evident i més si tenim en compte que pel nostre territori només passen el 3% de les autovies gratuïtes de l'Estat i que des de 1987 a Catalunya només s'han construït 200 quilòmetres de vies ràpides gratuïtes del total de 7.000 que s'han fet al conjunt de l'Estat.

Davant aquesta situació ERC ha plantejat diverses vegades la necessitat del rescat dels peatges del nostre territori. Aquesta proposta que ha anat acompanyada de diferents alternatives rigoroses per a fer front al seu finançament ha estat ignorada per part de l'Estat i la Generalitat que sempre han parlat o bé d'una impossibilitat econòmica o bé han demostrat una manca de voluntat política, en clara connivència amb els interessos de les empreses concessionàries. Tot i això, el Parlament de Catalunya va aprovar a instàncies d'ERC, la creació d'un Fons per al rescat dels peatges que havia d'estar integrat per, entre d'altres, la recaptació dels impostos pagats per les empreses d'autopistes. Amb aquest fons s'haguessin pogut rescatar potser no tots, però sí un bon nombre de peatges de manera selectiva, però la proposta va ser rebutjada pel Congrés dels Diputats i en aquests moments encara es troba en fase de discussió entre el Grup de Treball i el Ministeri de Foment.

La viabilitat econòmica sempre ha estat al centre del debat, com un dels elements que més dificultaven la opció del rescat dels peatges. Moltes han estat les xifres que s'han donat però els darrers estudis encarregats acoten el cost del rescat de la totalitat d'autopistes catalanes entre els 3.200 milions d'euros i els 7.700 milions, és a dir entre el mig bilió de les antigues pessetes i els 1,3 bilions. En tots cas, n'hi hauria prou amb el dèficit fiscal d'un sol any.

Tanmateix, el model vies d'alta capacitat a Catalunya té mancances evidents respecte a les dotacions presents en altres països d'Europa i, també, respecte a les necessitats previsibles del desenvolupament econòmic del país. A Bèlgica i Holanda, per exemple, el 58 % i el 53 % del territori es troba a menys de 15 minuts d'un accés a una via d'alta capacitat, a Catalunya (2002) només es troba en aquesta situació el 21 % del territori i un cop finalitzades les inversions previstes (2005) aquest percentatge haurà passat al 29 %. Els fluxos d'intercanvi de mercaderies

per carretera entre Catalunya i la UE s'han multiplicat per 2,5 en el període 1990-1999 (de 27 a 67 milions de Tm) i es preveu que es tornaran a doblar abans de 2010.

Per últim, en l'àmbit de les infraestructures energètiques i de telecomunicacions, el procés de liberalització i desregulació concentrada a Madrid ha comportat per a Catalunya una manca absoluta de capacitat de decisió estratègica sobre les inversions en aquests sectors, la modernització de les infraestructures actuals, la capacitat de subministrament global o les fonts energètiques prioritàries.

2. Objectius

- 1) Impulsar la creació de les infraestructures necessàries per a vertebrar l'Euroregió de l'Arc Mediterrani (EURAM), un espai socioeconòmic en xarxa amb nodes a les ciutats d'Alacant, València, Saragossa, Toulouse, Montpeller, Ciutat de Palma i Barcelona, de la qual Catalunya ha d'esdevenir el motor i espai d'intercanvi principal.
- 2) Recuperar per als poder públics de Catalunya la capacitat de decisió estratègica sobre la planificació de les infraestructures de connexió exterior, energètiques i de telecomunicacions, trencant el model radial i centralitzador actual.
- 3) Equiparar el nivell de servei de la xarxa viària catalana d'alta capacitat al d'altres països de la UE, eliminat el diferencial de disponibilitat i la discriminació territorial que representen les actuals concessions d'autopistes de peatge.
- 4) Evitar la fractura territorial en la disponibilitat dels serveis públics en xarxa, energètics i de telecomunicacions.

3. Mesures

- 1) Incrementar l'esforç inversor de la Generalitat de Catalunya en la provisió d'infraestructures.
- 2) Implementar fórmules de participació del capital privat en la construcció d'infraestructures.
- 3) Impulsar la delegació a Catalunya de la gestió completa d'infraestructures portuàries, aeroportuàries i del sistema ferroviari regional i de rodalies.
- 4) Elaborar un Programa de rescat dels peatges de les autopistes d'acord amb els següents paràmetres:
  - a) Rescat de les concessions d'autopistes amb expropiacions i indemnitzacions a les empreses. Els darrers estudis xifren el rescat de la totalitat de les autopistes catalanes entre els 3.200 i els 7.700 milions d'€. En tot cas una xifra inferior al dèficit fiscal d'un any de Catalunya (9.500 milions)
  - b) Eliminació dels peatges financers i establiment, si es considera oportú, de peatges tous allí on sigui necessari amb objectius únicament de control i regulació del trànsit, mediambientals i/o de manteniment

- c) Homogeneïtzació del cost del km de via ràpida a tot el territori català ja sigui amb el mecanisme del peatge tou, via pressupostos o d'altres modalitats
  - d) Estudiar la possibilitat de rescatar aquelles concessions d'autopistes que hagin trencat l'equilibri econòmic i financer aprovat en el seu Pla Econòmic i Financer assolint un volum de beneficis superior al previst. Actualment si una concessionària veu reduïts els seus beneficis respecte els fixats en el seu PEF, ja sigui perquè ha d'assumir costos no previstos, bé sigui perquè l'administració fixa uns peatges massa reduïts, aquesta administració l'ha de compensar (econòmicament o allargant la concessió). De manera anàloga s'hauria d'aplicar aquest criteri quan les concessionàries obtinguin uns beneficis superiors als establerts. L'exemple més clar és el d'ACESA la qual va aconseguir allargar la seva concessió cinc anys per compensar la reducció d'ingressos que tindria quan va acceptar, el 1998, la reducció de determinats peatges. Doncs bé, des del 1999 al 2001 ACESA va ingressar 28.000 milions de pessetes més que les que fixava el seu PEF i es calculava que en els següents cinc anys aquesta desviació podia superar els 70.000 milions.
  - e) El finançament d'aquest rescat, cas que finalment s'hagués d'optar per la compensació financera a les empreses i no millorés el sistema de finançament autonòmic actual, hauria de venir de dues fonts: el fons de rescat (constituït, fonamentalment, per la recaptació dels impostos que paguen les empreses) o bé amb una emissió de deute específic (el qual podria ser retornat amb poc temps mantenint un cert període els peatges)
  - f) Constitució d'un ens mixt Generalitat-empreses concessionàries encarregat de gestionar la totalitat de les autopistes catalanes per tal d'assegurar una política de peatges homogènia.
- 5) Millorar la xarxa viària d'alta capacitat en les comarques interiors de Catalunya, complementària a la present actualment al corredor mediterrani.
  - 6) Elaborar un Pla de Transport Ferroviari que aprofiti l'impacte del TGV sobre el sistema ferroviari per tal d'integrar les línies de rodalies de RENFE amb les altres línies locals i comarcals, millorar els anells i bucles d'interconnexió en l'entorn de la regió metropolitana, per a impulsar les línies de connexió vertical del país i impulsar la línia d'ampla europeu vertebrant l'EURAM.
  - 7) Crear un organisme públic de planificació a llarg termini, disseny i coordinació de les infraestructures de Catalunya.
  - 8) Crear el sistema aeroportuari de Catalunya, com a xarxa global de nòduls jerarquitzats i amb capacitat per a actuar autònomament i donar entrada en la seva gestió a les administracions locals i agents econòmics.
  - 9) Elaborar des de la Generalitat i en col·laboració amb les administracions locals, aprofitant l'experiència de Localret, un Pla Territorial Sectorial de les Infraestructures de Serveis en Xarxa (energia i telecomunicacions) que garantitzi la provisió homogènia d'aquests serveis en el territori i actui com a marc orientador i normatiu de les inversions públiques i privades.

ÀMBIT 3: SECTOR FINANCER

1. Diagnosi

El sistema financer és un sector estratègic per al desenvolupament econòmic de qualsevol país, ja que és a través seu com es canalitza l'estalvi dels diferents agents econòmics cap, entre d'altres, la inversió. En aquest sentit, una de les característiques més destacables de Catalunya és la importància que representa l'estalvi personal, el que realitzen les famílies del conjunt de la seva renda un cop pagats els impostos, en el conjunt de l'estalvi del país. Es considera que l'estalvi personal és un element clau per al finançament de l'economia catalana ja que suposa la meitat de l'estalvi total dels agent econòmics i arribar a representar un 10% del seu PIB.

Per tant, **resulta imprescindible disposar d'un bon sistema financer** per tal de canalitzar de manera adequada aquest alt volum d'estalvi i assegurar, així, el creixement futur del país. Tot i això, és veritat que les limitacions competencials de la Generalitat li deixen un marge estret en matèria d'ordenació del sistema financer. Però cal aprofitar les esclertes que encara li resten per tal de **desenvolupar una política valenta i decidida en aquest sector.**

Cal recordar que **pel que fa a les caixes, l'Estatut dóna competències exclusives a la Generalitat** i que aquestes entitats són un dels fets diferencials del nostre país. Efectivament, les caixes d'estalvis **tenen a Catalunya com la regió de referència a l'Estat espanyol**: a Catalunya es concerten el 25,03% dels dipòsits del conjunt de totes les caixes d'estalvis espanyoles, el 24,32% dels crèdits i el 24,26% de les oficines. Per altra banda, el pes de les caixes dins del conjunt del sistema financer (bancs, caixes i cooperatives) és més alt a Catalunya que a la resta de l'Estat : la quota de crèdit de les caixes a Catalunya és del 51,6% el 1999 (quan a l'Estat és del 41,9%), la quota de dipòsits del 67,6% (a l'Estat 50,8%) i la quota d'oficines del 61% (a l'Estat del 47%). **L'activitat de les caixes d'estalvis a Catalunya és realment important, superant en molts aspectes als mateixos bancs** i no és d'estranyar, doncs, les caixes d'estalvis catalanes representin el 35,8% de les oficines de tot el territori estatal, fet que representaria unes quotes de dipòsits i de crèdits molt elevades, segurament properes al terç del conjunt espanyol.

Les caixes d'estalvis, en ser **les principals entitats per les que es canalitza l'estalvi dels catalans i catalanes** (més de la meitat de l'estalvi personal del país) i per la seva tradició i arrelament històric al nostre territori, han de tenir una legislació molt més acord amb la seva realitat. **La Generalitat ha de tenir un control més important de la seva activitat i s'han d'implicar de manera més evident en el compliment dels objectius fundacionals** que tenen com a entitats de caràcter benèfic-social: **el desenvolupament econòmic i social de Catalunya.**

Les mutualitats de previsió social són uns altres òrgans que canalitzen l'estalvi privat (en aquest cas en la cobertura de riscos) en una fórmula jurídica sense afany de lucre, sobre la qual la **Generalitat té competència exclusiva** –no sempre respectada del tot pel govern de l'Estat– i que té una forta implantació a Catalunya, amb 155 mútues, prop de 800.000 socis i uns actius superiors als 600 milions d'euros (amb dades de 2002). En aquest sector, també és

necessària una **acció de regulació més moderna, democràtica i operativa dels seus òrgans de govern, per tal de garantir el sanejament estructural i de garantir la seva competitivitat com alternativa al sector assegurador mercantil.**

2. Objectius

- 1) Crear un instrument públic específicament català d'intervenció en el sector financer.
- 2) Garantir la implicació del sistema financer català en el desenvolupament del teixit econòmic de Catalunya i el reequilibri territorial de la nació.
- 3) Millorar les mesures de transparència i control intern de les caixes d'estalvi catalanes, així com aprofundir proporcionalment a la seva captació d'actius la inserció de la seva activitat social a Catalunya de les entitats que operen al nostre territori.
- 4) Recuperar l'origen social de les caixes d'estalvi catalanes.
- 5) Impulsar la capacitat operativa i la implantació a Catalunya de les mutualitats de previsió social, tot millorant la capacitat de control públic, l'agilitat en la seva operativa i la transparència de la seva gestió, per a fer d'aquestes entitats la referència en el sector de la cobertura de riscos, especialment en l'àmbit de les petites empreses i autònoms.

3. Propostes

- 1) Ampliar les competències de l'Institut Català de Finances per tal de convertir-lo en un instrument de disciplina del sector financer i un agent operatiu del sector, esdevenint, *de facto*, el **Banc Públic Català**.
- 2) **Reformar la Llei de Caixes** de Catalunya per tal d'introduir mesures en els següents àmbits:
  - a) **Transparència, democràcia i control intern:** inclusió del Parlament de Catalunya com a nou sector representatiu, canvis en el procés d'elecció dels membres de cadascun dels sectors, creació de la figura del Defensor del Client nomenat pel Parlament de Catalunya, limitacions i controls per totes les persones que hagin estat membres del consell d'administració d'alguna caixa, pel que fa a futures relacions empresarials o mercantils amb la caixa.
  - b) Inversió: necessitat d'autorització per part del Govern de les inversions en la concessió de grans crèdits o la concentració de riscos en una persona, destinació d'un **percentatge mínim dels recursos captats a Catalunya a inversió al territori català...**
  - c) Obra social: **delimitació del percentatge dels excedents que les caixes han de destinar a obra social**, establiment de criteris clars en l'assignació d'aquests recursos a projectes concrets, prioritització en l'activitat benèfic-social de les caixes d'estalvi en el desenvolupament econòmic, social i cultural de Catalunya a través dels criteris fixats pel Parlament.

- d) **Caixes d'estalvis foranes:** establir l'obligació de que les caixes d'estalvi amb domicili central fora de Catalunya, inverteixin a Catalunya un percentatge de la seva obra social total equivalent al pes relatiu del seu negoci al nostre país.
  - e) Implicació de les caixes d'estalvi en la provisió d'**habitatge social**.
- 3) Impulsar la participació de les entitats de crèdit en la **provisió de capital** per al desenvolupament de nous **projectes empresarials**:
- a) Facilitar la creació d'**instruments financers** (capital risc, societats de garantia recíproca, bussiness angels, etc.), fins i tot amb participació pública.
  - b) Creació d'un **fons d'aval de crèdits** destinat, específicament, a **nous emprenedors** que desenvolupin la seva activitat en l'àmbit dels nous filons d'ocupació catalogats al Llibre Blanc del Pacte per l'Ocupació a Catalunya. Aquest fons comptaria amb la participació de l'administració.
  - c) Modificar la insuficient actual normativa, a partir de la incorporació del Fons Social de les Caixes al finançament d'accions vinculades a nous projectes empresarials, en especials els vinculats als **nous filons en el territori**.
- 4) Reformar **la Llei de Mútues de Previsió Social** seguint els següents principis:
- a) Millora de la fiscalitat de les aportacions per part de privats a les mútues.
  - b) Consolidar el sector com a referència de cobertura de riscos per a professionals, autònoms i petites empreses, impulsant la modificació de les lleis estatals que permetin convertir el sector en alternativa voluntària a la Seguretat Social.
  - c) Agilitar el procediment de llançament de nous productes.
- Incrementar la transparència de la funció interventora de l'administració pública, tot i augmentar els controls democràtics i garanties de la gestió de les mútues.

ÀMBIT 4: SISTEMA CATALÀ DE BENESTAR SOCIAL

1. Diagnosi

L'atac sistemàtic que s'està produint, des de posicions conservadores, a l'Estat del Benestar, no només a casa nostra sinó en bona part del països desenvolupats, s'està accentuant cada vegada més. La suposada impossibilitat de combinar fórmules de protecció i benestar social amb l'estabilitat financera, **representa un qüestionament important al nostre model de desenvolupament econòmic i social.**

A més cal recordar que al mateix temps que es posava en dubte la viabilitat de l'actual model de prestacions socials, no s'ha fet cap esforç per tal de racionalitzar l'actual sistema de finançament –derivant, moltes vegades, recursos del sistema a equilibrar el dèficit públic estatal, com a fórmula de maquillatge del publicitat dèficit zero–, alhora que s'han anat produint successives retallades de recursos destinats a assegurar una major justícia social, fet que ha abocat a algunes d'aquestes prestacions a una insuficiència pregona.

Així, a tall d'exemple, **al Principat hi ha prop d'1.500.000 de pensionistes**, dels quals 1.350.000 són beneficiaris de pensions contributives, el 59% de pensions de jubilació i el 24% de viduïtat. Per bona part d'aquest col·lectiu, les pensions que reben són la seva principal font d'ingressos i de la seva quantia en depèn en la seva capacitat de fer front a les necessitats bàsiques. I aquí és on l'actual sistema de protecció social deixa molt que desitjar ja que **més de la meitat dels i les pensionistes catalanes tenen una pensió inferior al Salari Mínim Interprofessional**, una pensió que no arriba als 442 euros mensuals.

Així mateix, però, cal tenir present que quan parlem d'Estat del Benestar ens hem de referir sempre a nivells reals de protecció social i de benestar, és a dir s'ha de tenir en compte no només la realitat social i econòmica del nostre territori sinó també el cost de la vida a la que la nostra població ha de fer front. Si un sistema de prestacions socials persegueix un ideal de justícia social, un dels elements que hauria de contemplar és que en igualtat de condicions el poder adquisitiu d'una prestació ha de ser igual en termes reals, un cop descomptat el cost de la vida, per totes les persones que tenen dret a la mateixa prestació.

És en aquest darrer aspecte on **Catalunya** torna a patir un greuge comparatiu ja **que el cost de la vida és un 7,2% (any 2001) superior a la mitjana de l'Estat** fet que implica que, per una mateixa prestació o retribució, **el poder adquisitiu de la nostra ciutadania és inferior.** Així, la creença generalitzada que els i les pensionistes catalanes (i fins i tot els assalariats) cobren una pensió més alta s'ha de matisar. L'any 2001 la pensió mitjana mensual de jubilació, per exemple, era a Catalunya de 574,6 € i l'espanyola de 565 € i la de viduïtat era de 350,4€ i 348,8€ respectivament. A Catalunya aquestes pensions van ser un 1,7% i un 0,5% més altes en termes nominals, però en canvi el alt cost de la vida va superar en més de 7 punts la mitjana espanyola. Així, **en termes reals, els pensionistes catalans eren més pobres, les seves pensions tenien un poder adquisitiu al voltant d'un 6% més baix.**

2. Objectius

- 1) Consolidar i desenvolupar els mecanismes de Benestar a Catalunya

- 2) Garantir la suficiència i el poder adquisitiu de les prestacions econòmiques públiques a les persones i famílies.
- 3) Excloure la pobresa.
- 4) Configurar un sistema tributari capaç de garantir els recursos suficients al sector públic per a desenvolupar la seva activitat i, alhora, assegurar la cohesió social.

3. Mesures

- 1) Consolidar un **sistema públic català de prestacions socials** a través de:
  - a) Garantir i introduir les **reformes necessàries en el sistema de pensions contributives** per a dotar-lo d'estabilitat financera, mitjançant mesures efectives com són la **separació de les fonts de finançament, la simplificació del règims especials, la millora dels mecanismes de recaptació**.
  - b) Establir un **ajut econòmic anual** per al període 2003-2007 a favor dels titulars de **pensions de jubilació i invalidesa** en la seva modalitat **no contributiva** i dels de pensions del Fons d'Assistència Social i del subsidi de garantia d'ingressos mínims, així com de les **pensions contributives iguals o inferiors al Salari Mínim Interprofessional**. L'ajut tindrà l'import necessari per tal que, en el període de quatre anys, les persones titulars d'aquesta modalitat de pensions o subsidis, puguin recuperar el poder adquisitiu que han perdut des de la seva instauració a causa del cost de la vida diferencial de Catalunya i igualin, així, el poder adquisitiu de la mitjana de pensionistes del conjunt de l'estat d'aquestes modalitats de pensions i subsidis. Després del 2007 i, sempre que s'hagi assolit l'objectiu anterior, l'ajut tindrà l'import que resulti de considerar la diferència de l'IPC entre Catalunya i el conjunt de l'Estat, any a any, per tal de compensar, sempre que es produeixi, el diferencial de més alta inflació a Catalunya.
  - c) **Incrementar les prestacions més baixes que siguin de competència de la Generalitat i dotar fons complementaris per les de titularitat estatal**, per tal de garantir un nivell de vida digne per als seus beneficiaris (viduïtat, orfanat...).
  - d) Equiparar fiscalment les pensions d'orfanesa amb les anualitats per aliments i rebaixar la pressió fiscal de les pensions de viudat dels pensionistes "joves".
- 2) Avançar cap l'establiment d'una **caixa catalana de la Seguretat Social**, ja sigui a través de reformes legals, ja sigui amb mesures que suposin *de facto* aquest establiment, per tal de finançar aquest sistema català de prestacions socials.
- 3) **Ampliar les dotacions pressupostàries en les funcions de benestar social**: sanitat, ensenyament, prestacions socials, accés a l'habitatge fins arribar a les mitjanes europees.
- 4) Reformar l'actual **sistema tributari** per tal de garantir els recursos suficients al sector públic per a desenvolupar la seva activitat i per assegurar la cohesió social tot convertint-lo en un instrument efectiu de política econòmica a través de:

- a) Assegurar la **progressivitat** global del sistema fiscal.
- b) La **lluita contra el frau i l'evasió fiscal** de les grans fortunes.
- c) Introducció de **desgravacions** o descomptes fiscals per protegir a les **famílies, les rendes més baixes i els col·lectius més desprotegits**.

Equiparar la **Renda Mínima d'Inserció al 80% del Salari Mínim Interprofessional**, actualitzat amb el diferencial d'inflació a Catalunya.

ÀMBIT 5: L'ADMINISTRACIÓ DE LA GENERALITAT DE CATALUNYA

1. Diagnosi

Un dels **elements més importants en la política econòmica d'un país és el suport decidit al seu teixit productiu**. A Catalunya, on aquest teixit empresarial ha representat un dels motors del seu desenvolupament econòmic i social, els darrers anys **s'està detectant una conducta erràtica dels poders públics envers la seva defensa**. Destaca, així mateix, que malgrat les diferents reformes anunciades, l'administració de la Generalitat continua essent, encara, rígida i burocràtica en les seves relacions amb el teixit econòmic.

La dependència política de Catalunya vers l'Estat espanyol està produint una **fugida dels sectors estratègics**, els quals cada vegada més instal·len els seus centres de decisió lluny del seu lloc d'origen, especialment a **Madrid**. Aquests sectors situen els seus centres de decisió fora de Catalunya, perquè senzillament busquen aquelles localitzacions més idònies per a la presa de decisions. Podem afirmar que **la concentració del poder econòmic al voltant del poder polític és avui una realitat**. Mentre el poder regulador estigui ubicat lluny de Catalunya, cal una **política des de la Generalitat que promogui i defensi els sectors productius i emprenedors** del país i que negociï o promogui reformes legislatives per tal de descentralitzar el poder, en aquest cas, econòmic i de regulació.

Cal deixar clar que les empreses, en una economia cada vegada més liberalitzada i globalitzada, tendeixen a situar-se allí on tenen més facilitats. **És fals que la llengua sigui una barrera d'entrada o un sobre cost important i decisor; molt més importants són les infraestructures, els centres de decisió econòmico-polítics, les facilitats administratives i fiscals, el suport a l'economia productiva o la proximitat al poder regulador**. D'altra banda, la manca d'actuació dels poders públics nacionals davant els abusos de determinades empreses que detenten posicions de domini en certs sectors regulats, actua en detriment del benestar privat i de la competitivitat de les PIMES de Catalunya.

L'administració de la Generalitat de Catalunya i els ens que en depenen han de ser exemple, també, transparència, concertació i compromís en la seva gestió. Ha d'esdevenir un referent de bona gestió empresarial, àdhuc per al sector privat, en la millora de l'atenció als usuaris i a les usuàries, als ciutadans i les ciutadanes.

2. Objectius

- 1) Donar suport des de l'àmbit públic a l'economia productiva catalana.
- 2) Configurar una administració àgil i poc burocratitzada en les seves relacions amb l'activitat econòmica.
- 3) Defensar uns serveis públics de qualitat, gestionats de forma transparent i eficient, abocats a la qualitat de l'atenció als ciutadans i les ciutadanes.
- 4) Millorar els mecanismes per tal de garantir la concertació i el control democràtic de del funcionament ordinari de l'administració pública catalana.

3. Mesures

- 1) Reservar una part de la **licitació pública d'obres i serveis per a la PIME** i l'empresa d'economia social.
- 2) Introduir les reformes administratives necessàries per tal de **reduir els terminis d'autorització i llicències de la Generalitat** per a les autoritzacions relatives a activitats econòmiques.
- 3) Impulsar l'elaboració de **cartes de qualitat dels serveis d'atenció al ciutadà** de la Generalitat.
- 4) Impulsar la **descentralització i localització a tot el territori de l'Estat de les agències reguladores** i altres organismes estatals relacionats amb el control de l'economia, garantint la representació directa de totes les CA en aquests.
- 5) Impulsar el **desplegament de les competències** reconegudes a la Generalitat per la jurisprudència constitucional en matèria de **defensa de la competència** i, especialment, l'actuació del Tribunal de la Competència de Catalunya. Elaborar mesures legals per tal d'evitar la concentració empresarial, especialment en aquells sectors regulats pel sector públic (polítiques antimonopoli).
- 6) Promoure una **Llei de participació institucional en l'elaboració de les polítiques econòmiques**, que aglutini l'actual dispersió de la normativa vigent en la matèria, elevi el rang de determinades disposicions reglamentàries actuals sobre la participació institucional i confereixi majors competències decisòries als interlocutors socials.
- 7) Desenvolupar una **lleï marc de participació en les empreses públiques de la Generalitat de Catalunya**, la qual ha de permetre un compromís dels gestors d'aquestes empreses i els treballadors en la millora de la productivitat i la qualitat dels productes i els serveis.